

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення Приймальної комісії
Бердянського державного
педагогічного університету
25 травня 2024 року

ПРОГРАМА
фахового вступного випробування

Освітній ступінь:	бакалавр
Основа вступу:	освітній ступінь бакалавр або магістр (освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліст)
Спеціальність:	014.01 Середня освіта (українська мова і література)
Термін навчання:	2 роки 10 місяців

ЗМІСТ

1. Пояснювальна записка.....
2. Зміст програми.....
3. Питання.....
4. Критерії оцінювання .....
5. Список рекомендованої літератури.....

1. Пояснювальна записка

Мета фахового випробування на здобуття ступеня бакалавра: з'ясувати рівень теоретичних знань та практичних навичок вступників, які мають освітній ступінь бакалавр або магістр (освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліст), та осіб, які не менше одного року здобувають ступінь бакалавра та виконують у повному обсязі навчальний план) за іншою спеціальністю (напрямом підготовки) на другий курс, з метою формування рейтингового списку та конкурсного відбору вступників на навчання за освітнім ступенем бакалавра в межах вакантних місць ліцензованого обсягу.

Форма фахового вступного іспиту - Усний іспит.

Усний іспит – це теоретичні завдання, виконання яких дає можливість виявити підготовленість вступника до здобуття вищої освіти.

Загальна кількість завдань – 2.

Формат проведення фахового вступного іспиту.

Фаховий вступний іспит проводиться дистанційно з використанням платформи (програмне забезпечення) для проведення відеоконференцій Zoom.

У встановлений розкладом час початку фахового вступного іспиту члени фахової атестаційної комісії розпочинають відеоконференцію, долучають до неї вступників, здійснюють автентифікацію вступників та інформують їх про правила проведення вступного іспиту та часові обмеження.

Автентифікації вступника передбачає:

– встановлення аудіо та візуального контакту зі вступником на платформі відеоконференцій;

– показ документа, що посвідчує особу (паспорт громадянина України у формі книжечки або картки, паспорт громадянина України для виїзду за кордон у тому числі Е-паспорт, Е-паспорт для виїзду за кордон, Е-документ).

На початку фахового вступного іспиту члени фахової атестаційної комісії рандомно задають 2 питання з переліку, поданому у програмі.

Вступник готує відповіді на питання і в режимі відеоконференції відповідає на них та на додаткові запитання членів фахової атестаційної комісії.

Члени фахової атестаційної комісії оцінюють відповіді вступників вищої освіти.

Результати фахового вступного іспиту оголошуються не пізніше наступного дня після його проведення шляхом розміщення відповідних відомостей на офіційному вебсайті Бердянського державного педагогічного університету bdrp.org.ua у вкладці ВСТУПНИКУ.

У разі повітряної тривоги під час складання фахового вступного іспиту, іспит призупиняється, учасники можуть пройти до укриття. Після відбою повітряної тривоги, учасники можуть продовжити складання фахового вступного іспиту.

2. Зміст програми УКРАЇНСЬКА МОВА ФОНЕТИКА. ГРАФІКА.

Фонетика як розділ мовознавчої науки про звуковий склад мови.

Голосні й приголосні звуки. Приголосні тверді і м'які, дзвінки й глухі.

Позначення звуків мовлення на письмі. Алфавіт. Співвідношення звуків і букв.

Звукове значення букв *я, ю, є, ї, щ*.

Склад. Складоподіл.

Наголос, наголошені й ненаголошені склади.

Уподібнення приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних.

Найпоширеніші випадки чергування голосних і приголосних звуків. Основні випадки чергування *у-в, і-й*.

ЛЕКСИКОЛОГІЯ. ФРАЗЕОЛОГІЯ

Лексикологія як учення про слово.

Ознаки слова як мовної одиниці. Лексичне значення слова. Багатозначні й однозначні слова. Пряме та переносне значення слова.

Омоніми. Синоніми. Антоніми.

Лексика української мови за походженням. Власне українська лексика. Лексичні запозичення з інших мов.

Загальноживані слова. Професійна, діалектна, розмовна лексика. Терміни.

Лексика української мови з погляду активного й пасивного вживання. Застарілі й нові слова (неологізми). Нейтральна й емоційно забарвлена лексика.

Поняття про стійкі сполуки слів і вирази. **Фразеологізми**. Приказки, прислів'я, афоризми.

БУДОВА СЛОВА. СЛОВТВІР

Будова слова. Основа слова й закінчення. Значущі частини слова: корінь, префікс, суфікс, закінчення.

Словотвір. Твірні основи при словотворенні. Основа похідна й непохідна.

Основні способи словотворення в українській мові: префіксальний, префіксально-суфіксальний, суфіксальний, безсуфіксальний, складання слів або основ, перехід з однієї частини мови в іншу.

Основні способи творення іменників, прикметників, дієслів, прислівників.

Складні слова. Способи їх творення. Сполучні голосні [o], [e] у складних словах.

МОРФОЛОГІЯ

Морфологія як розділ мовознавчої науки про частини мови.

Іменник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Іменники власні та загальні, істоти й неістоти.

Рід іменників: чоловічий, жіночий, середній. Іменники спільного роду.
Число іменників. Іменники, що вживаються в обох числових формах. Іменники, що мають лише форму однини або лише форму множини.

Відмінки іменників. Відміни іменників: перша, друга, третя, четверта.
Поділ іменників першої та другої відмін на групи. Особливості вживання та написання відмінкових форм. Букви *-а(-я)*, *-у(-ю)* в закінченнях іменників другої відміни.

Відмінювання іменників, що мають лише форму множини.

Невідмінювані іменники в українській мові. Написання і відмінювання чоловічих і жіночих імен по батькові.

Прикметник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.

Розряди прикметників за значенням: якісні, відносні та присвійні. Явища взаємопереходу прикметників з одного розряду в інший.

Якісні прикметники. Ступені порівняння якісних прикметників: вищий і найвищий, способи їх творення (проста й складена форми).

Зміни приголосних при творенні ступенів порівняння прикметників.

Особливості відмінювання прикметників (тверда й м'яка групи).

Числівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.

Розряди числівників за значенням: кількісні (на позначення цілих чисел, дробові, збірні) й порядкові. Групи числівників за будовою: прості й складені.

Типи відмінювання кількісних числівників:

- 1) *один, одна*;
- 2) *два, три, чотири*;
- 3) від *п'яти* до *двадцяти, тридцять, п'ятдесят ... вісімдесят*;
- 4) *сорок, дев'яносто, сто*;
- 5) *двісті – дев'ятсот*;
- 6) *нуль, тисяча, мільйон, мільярд*;
- 7) збірні;
- 8) дробові.

Порядкові числівники, особливості їх відмінювання.

Особливості правопису числівників.

Займенник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Співвіднесеність займенників з іменниками, прикметниками й числівниками.

Розряди займенників за значенням: особові, зворотний, присвійні, вказівні, означальні, питальні, відносні, неозначені, заперечні. Особливості їх відмінювання.

Творення й правопис неозначених і заперечних займенників

Дієслово як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.

Форми дієслова: дієвідмінювані, відмінювані (дієприкметник) і незмінні (інфінітив, дієприслівник, форми на *-но*, *-то*). Безособові дієслова.

Види дієслів: доконаний і недоконаний. Творення видових форм.

Часи дієслова: минулий, теперішній, майбутній.

Способи дієслова: дійсний, умовний, наказовий. Творення форм умовного та наказового способів дієслів.

Словозміна дієслів I та II дієвідміни.

Особові та числові форми дієслів (теперішнього та майбутнього часу й наказового способу). Родові та числові форми дієслів (минулого часу й умовного способу).

Чергування приголосних в особових формах дієслів теперішнього та майбутнього часу.

Дієприкметник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.

Активні та пасивні дієприкметники. Творення активних і пасивних дієприкметників теперішнього й минулого часу.

Відмінювання дієприкметників.

Дієприкметниковий зворот.

Безособові форми на-но, -то.

Дієприслівник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.

Дієприслівники доконаного й недоконаного виду, їх творення.

Дієприслівниковий зворот

Прислівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прислівників за значенням.

Ступені порівняння прислівників: вищий і найвищий. Зміни приголосних при творенні прислівників вищого та найвищого ступенів.

Правопис прислівників на -о, -е, утворених від прикметників і дієприкметників.

Написання разом, окремо й через дефіс прислівників і сполучень прислівникового типу

Прийменник як службова частина мови. Групи прийменників за походженням: непохідні (первинні) й похідні (вторинні, утворені від інших слів).

Групи прийменників за будовою: прості, складні й складені. Зв'язок прийменника з непрямыми відмінками іменника.

Правопис прийменників.

Сполучник як службова частина мови. Групи сполучників за значенням і синтаксичною роллю: сурядні (єднальні, протиставні, розділові) й підрядні (часові, причинові, умовні, способу дії, мети, допустові, порівняльні, з'ясувальні, наслідкові).

Групи сполучників за вживанням (одиничні, парні, повторювані) та за будовою (прості, складні, складені). Правопис сполучників

Частка як службова частина мови. Групи часток за значенням і вживанням: формотворчі, словотворчі, модальні. Правопис часток

Вигук як частина мови. Групи вигуків за походженням: непохідні й похідні. Значення вигуків. Звуконаслідувальні слова. Правопис вигуків

СИНТАКСИС

Завдання синтаксису. Словосполучення й речення як основні одиниці синтаксису.

Підрядний і сурядний зв'язок між словами й частинами складного речення.

Головне й залежне слово в словосполученні. Типи словосполучень за морфологічним вираженням головного слова. Словосполучення непоширені й поширені.

Речення як основна синтаксична одиниця. Граматична основа речення. Порядок слів у реченні.

Види речень у сучасній українській мові: за метою висловлювання (розповідні, питальні й спонукальні); за емоційним забарвленням (окличні й неокличні); за будовою (прості й складні); за складом граматичної основи (двоскладні й односкладні); за наявністю чи відсутністю другорядних членів (непоширені й поширені); за наявністю необхідних членів речення (повні й неповні); за наявністю чи відсутністю ускладнювальних засобів (однорідних членів речення, вставних слів, словосполучень, речень, відокремлених членів речення, звертання).

Підмет і присудок як головні члени двоскладного речення. Особливості узгодження присудка з підметом. Способи вираження підмета. Типи присудків: простий і складений (іменний і дієслівний). Способи їх вираження.

Означення узгоджене й неузгоджене. Прикладка як різновид означення.

Додаток. Типи обставин за значенням. Способи вираження означень, додатків, обставин.

Порівняльний зворот. Функції порівняльного звороту в реченні (обставина способу дії, присудок).

Граматична основа односкладного речення.

Типи односкладних речень за способом вираження та значенням головного члена: односкладні речення з головним членом у формі присудка (означено-особові, неозначено-особові, узагальнено-особові, безособові) та односкладні речення з головним членом у формі підмета (називні).

Способи вираження головних членів односкладних речень.

Розділові знаки в односкладному реченні.

Речення з однорідними членами. Узагальнювальні слова в реченнях з однорідними членами.

Речення зі звертанням. Звертання непоширені й поширені.

Речення зі вставними словами, словосполученнями, реченнями, їх значення.

Речення з відокремленими членами. Відокремлені означення, прикладки – непоширені й поширені. Відокремлені додатки, обставини. Відокремлені уточнювальні члени речення.

Розділові знаки в ускладненому реченні.

Ознаки складного речення. Засоби зв'язку простих речень у складному:

- 1) інтонація й сполучники або сполучні слова;
- 2) інтонація.

Типи складних речень за способом зв'язку їх частин: сполучникові й безсполучникові.

Сурядний і підрядний зв'язок між частинами складного речення.

Єднальні, протиставні та розділові сполучники в складносурядному реченні. Сміслові зв'язки між частинами складносурядного речення.

Складнопідрядне речення, його будова. Головне й підрядне речення.

Підрядні сполучники й сполучні слова як засоби зв'язку у складнопідрядному реченні.

Основні види підрядних речень: означальні, з'ясувальні, обставинні (місця, часу, способу дії та ступеня, порівняльні, причини, наслідкові, мети, умовні, допустові).

Складнопідрядні речення з кількома підрядними, їх типи за характером зв'язку між частинами:

- 1) складнопідрядні речення з послідовною підрядністю;
- 2) складнопідрядні речення з однорідною підрядністю;
- 3) складнопідрядні речення з неоднорідною підрядністю.

Типи безсполучникових складних речень за характером смислових відношень між складовими частинами-реченнями:

- 1) з однорідними частинами-реченнями (рівноправними);
- 2) з неоднорідними частинами (пояснюваною і пояснювальною).

Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні.

Складні речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку.

Пряма й непряма мова. Речення з прямою мовою. Слова автора. Заміна прямої мови непрямою.

Цитата як різновид прямої мови.

Діалог.

СТИЛІСТИКА

Стилї мовлення (розмовний, науковий, художній, офіційно-діловий, публіцистичний, конфесійний), їх основні ознаки, функції.

ОРФОЕПІЯ

Відображення вимови голосних (наголошених і ненаголошених) через фонетичну транскрипцію.

Відображення вимови приголосних звуків:

- 1) [дж], [дз], [дз'];
- 2) [г];
- 3) [ж], [ч], [ш], [дж];
- 4) груп приголосних (уподібнення, спрощення);
- 5) м'яких приголосних;
- 6) подовжених приголосних.

Вимова слів з апострофом.

ОРФОГРАФІЯ

Правопис літер, що позначають ненаголошені голосні [е], [и], [о] в коренях слів.

Спрощення в групах приголосних.

Сполучення *йо, ьо*.

Правила вживання м'якого знака.

Правила вживання апострофа.

Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних і збігу однакових приголосних звуків.

Правопис префіксів і суфіксів.

Позначення чергування приголосних звуків на письмі.

Правопис великої літери.

Лапки у власних назвах.

Написання слів іншомовного походження.

Основні правила переносу слів з рядка в рядок.

Написання складних слів разом і через дефіс.

Правопис складноскорочених слів.

Написання чоловічих і жіночих імен по батькові, прізвищ.

Правопис відмінкових закінчень іменників, прикметників.

Правопис *н-* та *nn-* у прикметниках і дієприкметниках, *не-* з різними частинами мови

РОЗВИТОК МОВЛЕННЯ

Загальне уявлення про спілкування й мовлення; види мовленнєвої діяльності; адресант і адресат мовлення; монологічне й діалогічне мовлення; усне й писемне мовлення; основні правила спілкування.

Тема й основна думка висловлювання.

Вимоги до мовлення (змістовність, логічна послідовність, багатство, точність, виразність, доречність, правильність).

Текст як середовище функціонування мовних одиниць.

Основні ознаки тексту: зв'язність, комунікативність, членованість, інформативність.

Зміст і будова тексту, поділ тексту на абзаци, мікротеми. Способи зв'язку речень у тексті.

Класифікація текстів за сферою використання, метою, структурними особливостями. Тексти різних стилів, типів, жанрів мовлення.

2.2 Українська література

Усна народна творчість

Специфіка фольклору. Фольклористика як наука. Ліричні фольклорні жанри. Календарна обрядовість.

Загальна характеристика календарно-обрядових, суспільно-побутових та родинно-побутових пісень. Пісні Марусі Чурай: «Віють вітри», «За світ встали козаченьки». Історичні пісні: «Ой Морозе, Морозенку», «Чи не той то хміль». Тематика, образи, зміст народних дум і балад. «Дума про Марусю Богуславку». Балада «Ой летіла стріла»

Уміти: Аналізувати літературний твір чи його уривок. Розрізняти види і жанри усної творчості. Розрізняти і називати різновиди календарно-обрядових пісень. Аналізувати зміст, образи, настрої суспільно-побутових і родинно-побутових пісень. Визначати провідні мотиви історичних пісень, характеризувати образи героїв – історичних осіб. Визначати тематику й художні особливості балад і дум, пісень Марусі Чурай. Виділяти у фольклорних творах анафори, рефрени, постійні епітети, персоніфікацію, символи, гіперболу, визначати їхню художню роль.

Давня українська література

Тексти: «Повість минулих літ» (уривки про заснування Києва, про помсту княгині Ольги), «Слово про похід Ігорів», Григорій Сковорода: «De libertate», «Всякому місту – звичай і права», «Бджола та Шершень», афоризми.

Слово о полку Ігоревім»: образи та художня специфіка. Історична основа «Слова о полку Ігоревім». Питання часу, місця написання та авторства твору. Образи «Слова о полку Ігоревім», засоби їх характеротворення. Жанр, ритміка, зображувально-виражальні засоби. «Слово о полку Ігоревім» (1185) – найвеличніша пам'ятка літератури Київської русі. Історія відкриття та видання. Найважливіші етапи вивчення «Слова». Історична основа твору. Літописні пам'ятки про похід Ігоря Святославича. Питання про автентичність «Слова». Проблема авторства та жанру твору. Композиція твору. Образи. Патріотизм «Слова». Художні особливості твору. Художні переклади та переспіви «Слова о полку Ігоревім».

Українська література пізнього середньовіччя: джерела, система жанрів.

Григорій Сковорода як видатний український філософ і письменник.

Загальна характеристика суспільно-політичних та філософських поглядів Григорія Сковороди. Художня творчість письменника як своєрідний перехідний етап від давньої до нової літератури. Вчення Сковороди про три світи. Ідея «сродної праці» як засобу досягнення людиною особистого щастя.

«Байки Харківські» як вираження суспільно-філософських та морально-етичних поглядів Григорія Сковороди: утвердження чесності, доброти, працьовитості, скромності, природного розуму, дружби людей, осуд жадоби, багатства, чинів, високих титулів («Пчела і Шершень»).

Знати основні теоретико-літературні поняття: художній образ; прототип; тема, ідея, мотив художнього твору; проблематика та конфлікт у художньому творі; сюжет і композиція літературного твору; позасюжетні елементи. Знати та вміти визначати в літературному творі тропи: епітет; порівняння; метафору; алегорію; гіперболу.

Література кінця XVIII – початку XIX ст.

Тексти: Іван Котляревський: «Енеїда», «Наталка Полтавка»; Г. Квітка-Основ'яненко: «Маруся»; Тарас Шевченко: «Катерина», «Гайдамаки», «Кавказ», «Сон (У всякого своя доля...)», «І мертвим, і живим, і ненарожденим...», «Заповіт»; Пантелеймон Куліш: «Чорна рада»; Іван Нечуй-Левицький: «Кайдашева сім'я»; Панас Мирний: «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»; Іван Карпенко-Карий: «Мартин Боруля»; Іван Франко: «Гімн», «Чого являєшся мені у сні», «Мойсей».

І. Котляревський як зачинатель нової української літератури. Жанрово-стильова та художня своєрідність поеми «Енеїда». Новаторство драматургії І. Котляревського. Особливості композиції та характеротворення «Наталки Полтавки». «Енеїда» – перший твір нової української літератури. Жанр твору. Сюжет «Енеїди». Образи «Енеїди» в світлі проблем позитивного героя в сатирично-гумористичному творі. Різні точки зору на стильову домінанту поеми (явище бароко, класицизму, просвітительського реалізму). Поема як енциклопедія українських старожитностей та специфічна картина суспільних взаємовідносин в Україні кінця XVIII ст.

«Наталка Полтавка». Новаторство драматурга. Соціально-побутовий характер конфлікту п'єси. Життєва основа драми. Полемічна спрямованість. Народність твору. Життєва переконливість дійових осіб, майстерність їх індивідуалізації. Художня досконалість твору. Історико-культурне значення драми.

Становлення нової української прози. Творчість Г. Квітки-Основ'яненка як явище просвітительського реалізму. Тематично-жанрові групи української прози Г. Квітки-Основ'яненка. Психологізм повісті «Маруся». Г. Квітка-Основ'яненко – основоположник художньої прози в новій українській літературі. Гуманістичний ідеал просвітительського реалізму в українських повістях та оповіданнях Г. Квітки-Основ'яненка. Особливості художнього методу письменника. Концепція позитивного героя.

Реалістично-сентиментальна проза Г. Квітки-Основ'яненка «Маруся». Психологізм повісті, розкриття душевного світу героїв. Певна ідеалізація селянського побуту. Гармонія у змалюванні людських настроїв і картин природи. І. Франко про Г. Квітку-Основ'яненка як творця «людової повісті», одного “з перших того роду творців у європейських письменствах”.

Періодизація творчості Т. Шевченка. Жанрово-тематичне розмаїття, стильові особливості творів раннього періоду. Історична основа, актуальність проблематики поеми «Гайдамаки».

Життєва основа змісту соціально-побутових поем Т. Шевченка, соціальний

характер конфлікту, новий герой. Ідейно-тематичне спрямування поеми «Катерина», життєва основа сюжету. Історичні джерела та літературний генезис поеми «Гайдамаки». Злободенність проблематики, новизни порушеної теми. Традиції у змалюванні гайдамаків і підхід Шевченка в цьому плані. Ідейна концепція твору. Жанрова своєрідність твору, особливості його композиції, характер зображення образів-персонажів (Ярема, Залізник, Гонта, Оксана, кобзар).

Розвиток української прози середини XIX ст.: жанрово-тематичне багатство. Новаторство П. Куліша у створенні жанру історичного роману. Художній світ письменницької спадщини Пантелеймона Куліша

Біографічні відомості про автора. Особливості жанру історичного роману Пантелеймона Куліша «Чорна рада». Вальтерскотівські традиції у творі. Образна система роману. Композиційні особливості.

Іван Нечуй-Левицький «Кайдашева сім'я». Основні віхи життя І. Нечуя-Левицького. «Кайдашева сім'я» – соціально-побутова повість-хроніка. Реалізм твору, сучасна (вічна) актуальність проблеми батьків і дітей. Українська ментальність, гуманістичні традиції народного побуту й моралі. Утвердження цінностей національної етики засобами комічного.

Розвиток українського роману у другій половині XIX ст.: жанрово-тематичне багатство. Новаторство Панаса Мирного у створенні жанру соціально-психологічного роману. Проблематика, жанрова своєрідність композиційно-сюжетної структури, система образів роману Панаса Мирного «Хіба ревуть воли, як ясла повні».

Іван Карпенко-Карий (Іван Тобілевич). «Мартин Боруля» як зразок сатиричної комедії соціального змісту. Оригінальність Івана Карпенка-Карого як комедіографа. Естетичні погляди Івана Карпенка-Карого, втілені у діалогії.

Іван Франко. Життєвий і творчий шлях митця. Проблематика поеми «Мойсей»: реалізація мотиву неволі і виходу з неволі; паралель «стародавній Ізраїль – Україна»; художнє розкриття причини трагедії Мойсея. «Пролог» до поеми та його спрямування. Ідейна наснаженість поезії «Гімн». Лірика Франка: мотиви, образ ліричного героя. Поезія «Чого являєшся мені у сні».

Знати основні теоретико-літературні поняття: сентименталізм, романтизм, реалізм, їхні ознаки; епос, новела, оповідання, повість, роман, різновиди повісті та роману; лірика, сонет, гімн, послання, поема, тематичні різновиди лірики; драма, комедія, трагедія, трагікомедія, власне драма, драма-феєрія. Види комічного: гумор, іронія, сатира, сарказм, гротеск, бурлеск, травестія.

Література II половина XIX – XX ст.

Тексти: Михайло Коцюбинський: «Тіні забутих предків», «Intermezzo», Ольга Кобилянська: «Земля», Леся Українка: «Contra spem spero!», «Лісова пісня» Микола Вороний: «Блакитна Панна», Олександр Олесь: «Чари ночі», «О слово рідне! Орле скутий!...», Павло Тичина: «О, панно Інно...», «Пам'яті тридцяти», «Ви знаєте, як липа шелестить...», Максим Рильський: «Молось і вірю...» Микола Зеров: «Київ – традиція», Микола Хвильовий: «Я (Романтика)», Юрій Яновський: «Дитинство», Володимир Сосюра: «Любіть Україну!», Валер'ян Підмогильний: «Місто», Остап Вишня: «Моя автобіографія», «Сом», Микола

Куліш: «Мина Мазайло», Богдан-Ігор Антонич: «Різдво», Олександр Довженко: «Україна в огні», «Зачарована Десна», Андрій Малишко: «Пісня про рушник» Василь Симоненко: «Ти знаєш, що ти – людина...», «Задивляюсь у твої зіниці...», Олесь Гончар: «Залізний острів», Григорій Тютюнник: «Три зозулі з поклоном», Василь Стус: «Як добре те, що смерті не боюсь я», «О земле втрачена, явився!..», Іван Драч: «Балада про соняшник», Ліна Костенко: «Страшні слова, коли вони мовчать», «Українське альфреско», «Маруся Чурай».

Поєднання реалізму та імпресіонізму в повісті «Тіні забутих предків» М. Коцюбинського. Багатство міфопоетичного світу в повісті «Тіні забутих предків». Творчий підхід у використанні фольклору, міфології у повісті «Тіні забутих предків». «Intermezzo»: проблеми стилю, образи.

Філософська, феміністична, морально-етична проблематика повістей О. Кобилянської («Земля»). Психологічна характеристика героїв. Проблематика повісті «Земля». Тема трагічного становища селянства, бездоленого і залежного від влади землі. Відповідність авторської концепції, вираженої в образній формі, історичній правді, історичній тенденції свого часу.

Провідні мотиви та стильові особливості лірики Лесі Українки. Жанрово-тематичне багатство, філософська, національна та морально-етична проблематика драматургії Лесі Українки («Лісова пісня»). Утвердження ролі художнього слова як зброї у визвольній боротьбі народу. Заклик до визвольної боротьби («Contra spem spero»). Утвердження духовно багатого творчого життя людини в драмі-феєрії «Лісова пісня». Жанрові особливості, тип конфлікту драми, фольклорні джерела та образна система. Філософська ідея вірності високим ідеалам.

Микола Вороний як представник «Молодої музи». Новаторство поетичного світу митця. Характеристика вірша «Блакитна панна».

Лірика Олександра Олеся: Мотиви творчості, жанри. Проблематика лірики: «Чари ночі», «О слово рідне! Орле скутий!..».

Загальна характеристика поезії П. Тичини. Поетика збірок 20-х років. Своєрідність індивідуального стилю. Зміни естетичних орієнтирів у 30-х роках. Мотиви лірики «О, панно Інно...», «Пам'яті тридцяти», «Ви знаєте, як липа шелестить...».

Поезія неокласиків: ідеї, проблематика. Максим Рильський: «Молюсь і вірю...», Микола Зеров: «Київ – традиція».

Творчість Миколи Хвильового: жанри, проблеми, стильові особливості. Життєвий і творчий шлях. Тематичне і стильове розмаїття його прози. «Я (Романтика)» – новела про добро і зло в житті та в душі. Проблема внутрішнього роздвоєння людини між гуманізмом і обов'язком.»

Юрій Яновський «Дитинство». Творча біографія митця. Романтичність світовідчуття і стилю. Ідея нетлінної вартості національних основ буття, спадковості поколінь, духовної пам'яті, вірності.

Творчість Володимира Сосюри: Патріотичні та інтимні мотиви творів поета. Щирість його ліричного самовираження. Патріотичний пафос поезії «Любіть Україну!».

Проза Валер'яна Підмогильного. Філософські мотиви прози. Урбанізм роману «Місто». Система образів.

Жанрово-тематичне багатство сатиричної спадщини Остапа Вишні. Новаторство письменника у створенні жанру усмішки. Ідейно-художня своєрідність «сільських», «закордонних», «мисливських» та інших усмішок. Майстерність засобів комічного зображення дійсності. Особливості індивідуального стилю творів Остапа Вишні: «Моя автобіографія», «Сом». Народні витоки гумору митця (гіпербола, каламбур, парадокс, іронія, гротеск, доказ від зворотного, нанизування однотипних понять, контрасти неспівпадіння, русизми, різні прошарки розмовної лексики, риторичні фігури, звуконаслідувальні слова тощо). Словесні, ситуаційні і словесно-ситуаційні засоби гумору.

Новаторський характер драматургії Миколи Куліша. Біографічні відомості. Художні особливості творчості М. Куліша раннього періоду творчості. Проблематика комедії «Мина Мазайло».

Творчість Богдана-Ігора Антонича. Художні особливості твору «Різдво».

Олександр Довженко – письменник і кінорежисер. Новаторство митця у створенні жанру кіноповісті. Актуальність національної та морально-філософської проблематики у кіноповідях «Україна в огні», «Зачарована Десна» та у «Щоденнику». «Україна в огні» – чесна і неприхована правда про гіркі уроки Другої світової війни. Зображення воєнних подій через трагедію української землі, страждання і понівечені долі окремих людей. Велич простої людини на війні. Соцреалістичний канон та сміливий естетичний пошук у творчості митця. Національні та загальнолюдські проблеми у кіноповідях, їх філософська заглибленість, масштабність думки, романтичний пафос. Формування нового типу особистості, сім'ї, міжнаціональних відносин; гуманізм, філософічність, народнопоетична основа творів.

Андрій Малишко «Пісня про рушник». Відомий український поет і його пісні, що стали народними. Патріотичні почуття, найвищі духовні цінності в них. Художні засоби донесення до читача ідей патріотизму, гуманізму, історичної пам'яті. Ліризм поезій А. Малишка.

Українське шістдесятництво: суспільно-естетична природа, витоки і наслідки. Національна, гуманістична та патріотична ідея та її художнє втілення у поезії В. Симоненка. Синтез романтизму та неонародництва як визначальні риси світовідчуття поета. Неонародницькі тенденції в поетичній творчості В. Симоненка: переконаність у суспільному призначенні літератури. Гуманістичне спрямування поезії: гостре, шевченківське співчуття людям, знедоленим і покривдженим; утвердження самоцінності життя конкретної особистості: «Ти знаєш, що ти – людина...». В. Симоненко – поет національної ідеї. Суперечливість образу України: «Задивляюсь у твої зіниці...».

Проза Олеса Гончара. Своєрідність творчої манери митця, поєднання соцреалістичних та неонародницьких тенденцій, гуманізм творчості. Проблематика твору «Залізний острів».

Творчість Григора Тютюнника як явище неореалістичної прози в українській літературі ХХ ст. Творчий внесок Гр. Тютюнника в розвиток української психологічної новели. Жанрові особливості новелістики митця.

Поетизація кохання як найвищого злету людських почуттів («Три зозулі з поклоном»). Художня майстерність психологічної деталі та подробиці, «ліплення» героїв виключно засобами мови. Гр. Тютюнник – представник психологічного реалізму в українській прозі ХХ сторіччя.

Філософські та художні виміри «естетики страждання» Василя Стуса (збірки «Зимові дерева», «Свіча в свічаді», «Веселий цвинтар», «Палімпсести», «Дорога болю»). Трагічна доля поета в добу тоталітаризму. Внутрішня суперечливість образу України – «рідної чужини», його фольклорні та літературні джерела («На колимському морозі калина»). Естетична та експресивна функція біблійних образів у ліриці В. Стуса. Сильові особливості лірики В. Стуса: ускладнена метафорична образність, експресивність вислову, герметизм та ін.: «Як добре те, що смерті не боюсь я», «О земле втрачена, явися!...».

Іван Драч «Балада про соняшник». Невтомний шукач нового змісту і нової форми поезії. Переосмислення жанру балади. «Балада про соняшник» – поетичний роздум про суть мистецтва, процес творчості. Символічність образу соняшника, сонця. Висока вартість нетлінних скарбів людської душі – щедрості, доброти.

Поетичні світи Ліни Костенко. Художнє утвердження духовних та історичних цінностей українського народу в романі «Маруся Чурай». Історична основа та фольклорні джерела твору. Жанрово-композиційні особливості. утвердження безсмертя українського народу та його пісні. Морально-етична проблематика твору. Мужня життєва позиція Л. Костенко у «застійну» добу: відсутність конформізму, «внутрішнього цензора», будь-якої заідеологізованості. Проблематика лірики поетеси: «Страшні слова, коли вони мовчать», «Українське альфреско»

Визначати місце і роль митця в літературному процесі. Знати основні теоретико-літературні поняття: український модернізм і його особливості; модерністські напрями та течії: імпресіонізм, неоромантизм, символізм, експресіонізм; Знати основні теоретико-літературні поняття: поетичний синтаксис (інверсія, тавтологія, антитеза, анафора, паралелізм); риторичні звертання і запитання, алітерація, асонанс; різновиди роману (роман у новелах, роман у віршах); кіноповість; усмішка. Вміти пояснювати поняття: «Розстріляне відродження»;

Твори українських письменників-емігрантів

Тексти: Іван Багряний: «Тигролови», Євген Маланюк: «Стилет чи стилос?».

Проза І. Багряного – художній документ тоталітарної епохи. Показ духовної незламності «багрянівської людини» в романах і повістях («Сад Гетсиманський», «Тигролови», «Огненне коло»). Автобіографічний зміст творів. Жанрово-тематичне багатство прози митця. Автобіографічність, наскрізний гуманістичний пафос прозового доробку, його життєствердний мотив. Неоромантизм індивідуального стилю, образи-символи, фольклорні засоби поезики. Сильний тип української людини – головний герой прози І. Багряного. Поняття «багрянівська людина». Національна ідея та її художнє втілення у романі І. Багряного «Тигролови». Жанрова своєрідність твору –

авантюрний, пригодницький роман, його риси: напружений сюжет; мотив гонитви; «розкиданість» експозиції; екзотика далекосхідної природи. Автобіографічність твору. Динаміка сюжету, його неоромантизм. Роль умовної образної символіки та фольклору у розкритті невмирущості людського духу. Риси неоромантичного світобачення в романі. «Тигролови» як новаторське явище в українській літературі: синтез пригодницького жанру, національної ідеї та сильної особистості.

Євген Маланюк. Коротко про письменника. Художнє осмислення буттєвих проблем, ностальгічні мотиви, філософічність поезій одного з «пражан». Проблема митця і поезії, слова: «Стилет чи стилос?».

Орієнтуватися в творчості українських письменників-емігрантів. Знати особливості пригодницького роману.

Сучасний літературний процес

Тексти: Загальний огляд, основні тенденції. Постмодернізм як літературне явище

Історико-культурна картина літератури кінця ХХ – початку ХХІ ст. (на шляху до нового відродження). З'ява нового літературного покоління. Постмодернізм як один із художніх напрямів мистецтва 90-х років, його риси. Літературні угруповання (Бу-Ба-Бу, «Нова дегенерація», «Пропала грамота», «ЛуГоСад» та ін.). Утворення АУП (Асоціації українських письменників). Література елітарна і масова. Сучасні часописи та альманахи.

Сучасна поезія. Поліфонічність ліричних голосів, присутність різних стильових тенденцій (Л. Талапай, П. Мовчан, В. Герасим'юк, І. Малкович, В. Махно, І. Андрусак та ін.). Постмодерністський калейдоскоп сучасного світу: гра зі словом, образом, «чужим» текстом тощо, стильовий і тематичний еkleктизм, наскрізна іронічність. Ігор Римарук: «Різдво», «Зірка», «Обнови». Болісні роздуми про місце людини у складному сучасному світі, про важливість збереження вічних цінностей, себе в час апокаліпсису. Група Бу-Ба-Бу Юрій Андрухович: «Пісня мандрівного спудея», «Казкар», «Астролог», «Балада повернення» Віктор Неборак. «Сад», «Генезис літаючої голови», «Гра».

Сергій Жадан: «Музика, очерет...», «На цьому майдані...», «Тут, певно, колись було море...». Образне осмислення стоїчних, духовно наповнених відчуттів сучасної людини на тлі вихолощеного буття.

Сучасна проза Її пошуковість, експериментаторство. Сучасний світ, людина у міфологіях, відчуттях, рефлексіях, в ігровому полі авторської уяви, іронії, гротеску. Поєднання різних стильових тенденцій, конкретики сучасного життя з універсальністю часопростору (проза Ю. Андруховича, Ю. Іздрика, Є. Кононенко та ін.). Галина Пагутяк: «Ранок без вечора», «Потрапити в сад», «Душа метелика». Узагальнююча візія сучасного світу в новелах письменниці. Впевнений наголос на духовності, внутрішніх гуманних потенціях людини.

Орієнтуватися в основних тенденціях розвитку сучасної літератури; Визначати найхарактерніші ознаки постмодернізму.

3. Питання

Українська мова

1. Фонетика як розділ мовознавчої науки про звуковий склад мови. Голосні й приголосні звуки.
2. Позначення звуків мовлення на письмі. Алфавіт. Співвідношення звуків і букв.
3. Склад. Складоподіл. Наголос, наголошені й ненаголошені склади.
4. Уподібнення приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних.
5. Найпоширеніші випадки чергування голосних і приголосних звуків. Основні випадки чергування у-в, і-й.
6. Лексикологія як учення про слово. Ознаки слова як мовної одиниці. Лексичне значення слова. Багатозначні й однозначні слова. Пряме та переносне значення слова.
7. Омоніми. Синоніми. Антоніми.
8. Лексика української мови за походженням. Власне українська лексика. Лексичні запозичення з інших мов.
9. Загальноживані слова. Професійна, діалектна, розмовна лексика. Терміни.
10. Лексика української мови з погляду активного й пасивного вживання. Застарілі й нові слова (неологізми). Нейтральна й емоційно забарвлена лексика.
11. Поняття про стійкі сполуки слів і вирази. Фразеологізми. Приказки, прислів'я, афоризми.
12. Будова слова. Основа слова й закінчення. Значущі частини слова: корінь, префікс, суфікс, закінчення. Словотвір. Твірні основи при словотворенні. Основа похідна й непохідна.
13. Основні способи словотворення в українській мові. Основні способи творення іменників, прикметників, дієслів, прислівників.
14. Складні слова. Способи їх творення. Сполучні голосні [о], [е] у складних словах.
15. Морфологія як розділ мовознавчої науки про частини мови.
16. Іменник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Іменник, його значення, морфологічні ознаки і синтаксична роль. Граматичні категорії іменника: категорія роду, категорія числа, категорія відмінка.
17. Відміни іменників: перша, друга, третя, четверта. Поділ іменників першої та другої відмін на групи. Особливості вживання та написання відмінкових форм. Букви *-а(-я)*, *-у(-ю)* в закінченнях іменників другої відміни.
18. Прикметник, його значення, морфологічні категорії, синтаксична роль. Лексико-граматичні розряди прикметників. Ступені порівняння якісних прикметників. Словозміна прикметників.
19. Числівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди числівників за значенням, групи числівників за будовою.

- Типи відмінювання кількісних числівників. Особливості правопису числівників.
20. Займенник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Співвіднесеність займенників з іменниками, прикметниками й числівниками. Розряди займенників за значенням. Відмінювання займенників. Творення й правопис неозначених і заперечних займенників.
  21. Дієслово. Категоріальне значення, морфологічні ознаки і синтаксична роль дієслова. Морфологічні категорії дієслова: категорія виду, способу, часу.
  22. Дієприкметник як особлива форма дієслова. Дієприкметниковий зворот.
  23. Дієприслівник як особлива форма дієслова. Дієприслівниковий зворот.
  24. Прислівник. Значення, морфологічні ознаки і синтаксична роль прислівників. Розряди прислівників за значенням. Ступені порівняння прислівників. Правопис прислівників.
  25. Службові частини мови в сучасній українській літературній мові: прийменник, сполучник, частка. Вигук.
  26. Синтаксис. Завдання синтаксису. Словосполучення й речення як основні одиниці синтаксису.
  27. Підрядний і сурядний зв'язок між словами й частинами складного речення.
  28. Словосполучення. Типи словосполучень за морфологічним вираженням головного слова. Словосполучення непоширені й поширені.
  29. Речення як основна синтаксична одиниця. Граматична основа речення. Порядок слів у реченні. Види речень у сучасній українській мові.
  30. Підмет і присудок як головні члени двоскладного речення. Особливості узгодження присудка з підметом. Способи вираження підмета. Типи присудків. Способи їх вираження.
  31. Другорядні члени речення. Означення. Способи вираження. Прикладка як різновид означення.
  32. Додаток. Способи вираження. Прямі та непрямі додатки.
  33. Обставина як другорядний член речення. Типи обставин за значенням. Способи вираження означень, додатків, обставин.
  34. Односкладне речення. Типи односкладних речень за способом вираження та значенням головного члена. Розділові знаки в односкладному реченні.
  35. Прості ускладнені речення. Речення з однорідними та відокремленими членами, вставними і вставленими словами та конструкціями.
  36. Типи складних речень за способом зв'язку їх частин: сполучникові й безсполучникові. Сурядний і підрядний зв'язок між частинами складного речення.
  37. Складносурядне речення. Єднальні, протиставні та розділові сполучники в складносурядному реченні. Сміслові зв'язки між частинами складносурядного речення.
  38. Складнопідрядне речення, його будова. Засоби зв'язку у складнопідрядному реченні. Основні види підрядних речень.

39. Складнопідрядні речення з кількома підрядними, їх типи за характером зв'язку між частинами.
40. Пряма й непряма мова. Цитата як різновид прямої мови. Діалог.
41. Стилїстика як галузь мовознавства. Стилї мовлення, їх основні ознаки, функції.
42. Орфоепія. Відображення вимови голосних та приголосних. Транскрипція. Вимова слів з апострофом.
43. Орфографія. Проблемні випадки правопису ненаголошених голосних. Спрощення в групах приголосних. Правила вживання м'якого знака, апострофа. Подвоєння і збіг приголосних. Чергування.
44. Правопис Великої літери. Лапки у власних назвах.
45. Написання слів іншомовного походження. Основні правила переносу слів з рядка в рядок. Написання складних слів разом і через дефіс. Правопис складноскорочених слів.
46. Написання чоловічих і жіночих імен по батькові, прізвищ.
47. Правопис *н-* та *нн-* у прикметниках і дієприкметниках, *не-* з різними частинами мови.
48. Мовлення. Види мовленнєвої діяльності; адресант і адресат мовлення; монологічне й діалогічне мовлення; усне й писемне мовлення; основні правила спілкування.
49. Тема й основна думка висловлювання. Вимоги до мовлення.
50. Текст як середовище функціонування мовних одиниць. Основні ознаки тексту. Зміст і будова тексту. Класифікація текстів за сферою використання, метою, структурними особливостями. Тексти різних стилів, типів, жанрів мовлення.

Українська література

1. Специфіка фольклору. Фольклористика як наука. Ліричні фольклорні жанри. Календарна обрядовість.
2. «Слово о полку Ігоревім» як пам'ятка давньоруської духовної культури XII ст.: жанрові особливості, образи твору, питання про автентичність, художні особливості твору.
3. Загальна характеристика української літератури пізнього середньовіччя: джерела, система жанрів.
4. Григорій Сковорода як видатний український філософ і письменник. Літературна спадщина митця. Ідейно-тематичні групи байок, їх художні особливості. Жанрово-тематичне багатство поезії Григорія Сковороди, її фольклорні джерела. Основні ідеї та положення філософських трактатів.
5. Іван Котляревський як зачинатель нової української літератури. Жанрово-стильова та художня своєрідність поеми «Енеїда».
6. Новаторство драматургії Івана Котляревського. Особливості композиції та характеротворення «Наталки Полтавки».
7. Становлення нової української прози. Творчість Григорія Квітки-Основ'яненка як явище просвітительського реалізму. Тематично-жанрові групи української прози Григорія Квітки-Основ'яненка. Психологізм та сентименталізм повісті «Маруся».
8. Періодизація творчості Т. Шевченка. Жанрово-тематичне розмаїття, стильові особливості творів раннього періоду. Історична основа, актуальність проблематики поеми «Гайдамаки». Поема «Катерина, життєва основа сюжету»
9. Новаторство Пантелеймона Куліша у створенні жанру історичного роману. «Чорна рада»: система образів, художня своєрідність
10. Іван Нечуй-Левицький «Кайдашева сім'я». Реалізм твору, актуальність. Утвердження цінностей національної етики засобами комічного.
11. Творчість Панаса Мирного. «Хіба ревуть воли, як ясла повні?..» Панаса Мирного як соціально-психологічний роман.
12. Оригінальність Івана Карпенко-Карого (Івана Тобілевича) як комедіографа. Сатирична комедія соціального змісту «Мартин Боруля».
13. Життєвий і творчий шлях Івана Франка. Мотив неволі у поемі «Мойсей», паралель «стародавній Ізраїль-Україна». «Пролог» до поеми та його спрямування. Лірика Івана Франка: мотиви, ораз ліричного героя. Поезії «Гімн», «Чого являєшся мені у сні».
14. Синтез реалізму та імпресіонізму в повісті «Тіні забутих предків» Михайла Коцюбинського. Міфопоетичний світ твору. «Intermezzo»: проблеми стилю, образи.
15. Філософська, феміністична, морально-етична проблематика повістей Ольги Кобилянської «Земля».
16. Провідні мотиви та стильові особливості лірики Лесі Українки. Драма-феєрія «Лісова пісня». Жанрові особливості, тип конфлікту драми, фольклорні джерела та оразна система. «Contra spem spero» як заклик до визвольної боротьби.

17. Микола Вороний як представник «Молодої музи». Характеристика вірша «Блакитна панна».
18. Мотиви творчості Олександра Олеса. Проблематика лірики: «Чари ночі», «О слово рідне! Орле скутий...».
19. Загальна характеристика поезії Павла Тичини. Мотиви лірики «О, панно Інно...», «Пам'яті тридцяти», «Ви знаєте, як липа шелестить...».
20. Поезія неокласиків: ідеї, проблематика. Максим Рильський: «Молюся і вірю...», Микола Зеров «Київ-традиція».
21. Творчість Миколи Хвильового: жанри, проблеми, стильові особливості. Проблема внутрішнього роздвоєння людини між гуманізмом і обов'язком у новелі «Я (Романтика)».
22. Юрій Яновський «Дитинство». Творча біографія митця. Романтичність світовідчуття і стилю. Ідея нетлінної вартості національних основ буття, спадковості поколінь, духовної пам'яті, вірності.
23. Творчість Володимира Сосюри: Патріотичні та інтимні мотиви творів поета. Щирість його ліричного самовираження. Патріотичний пафос поезії «Любіть Україну!».
24. Проза Валер'яна Підмогильного. Філософські мотиви прози. Урбанізм роману «Місто». Система образів.
25. Жанрово-тематичне багатство сатиричної спадщини Остапа Вишні. Новаторство письменника у створенні жанру усмішки. Особливості індивідуального стилю творів Остапа Вишні: «Моя автобіографія», «Сом». Словесні, ситуаційні і словесно-ситуаційні засоби гумору.
26. Новаторський характер драматургії Миколи Куліша. Біографічні відомості. Художні особливості творчості М. Куліша раннього періоду творчості. Проблематика комедії «Мина Мазайло».
27. Творчість Богдана-Ігора Антонича. Художні особливості твору «Різдво».
28. Олександр Довженко – письменник і кінорежисер. Новаторство митця у створенні жанру кіноповісті. Актуальність національної та морально-філософської проблематики у кіноповідях «Україна в огні», «Зачарована Десна» та у «Щоденнику». Формування нового типу особистості, сім'ї, міжнаціональних відносин; гуманізм, філософічність, народнопоетична основа творів.
29. Андрій Малишко «Пісня про рушник». Художні засоби донесення до читача ідей патріотизму, гуманізму, історичної пам'яті. Ліризм поезій А. Малишка.
30. Українське шістдесятництво: суспільно-естетична природа, витоки і наслідки.
31. Національна, гуманістична та патріотична ідея та її художнє втілення у поезії В. Симоненка. Гуманістичне спрямування поезії «Ти знаєш, що ти – людина...». В. Симоненко – поет національної ідеї. Суперечливість образу України: «Задивляюсь у твої зіниці...».
32. Проза Олеса Гончара. Своєрідність творчої манери митця, поєднання соцреалістичних та неонародницьких тенденцій, гуманізм творчості. Проблематика твору «Залізний острів».
33. Творчість Григора Тютюнника як явище неореалістичної прози в

- українській літературі ХХ ст. Творчий внесок Гр. Тютюнника в розвиток української психологічної новели. Жанрові особливості новелістики митця. Новела «Три зозулі з поклоном».
34. Життя та творчість Василя Стуса. Образ України на прикладі поезії «На колимськiм морозі калина». Естетична та експресивна функція біблійних образів у ліриці В. Стуса. Стильові особливості лірики В. Стуса: «Як добре те, що смерті не боюсь я», «О земле втрачена, явися!..».
  35. Іван Драч «Балада про соняшник». Авторське переосмислення жанру балади. «Балада про соняшник» – поетичний роздум про суть мистецтва, процес творчості. Образи-символи балади.
  36. Український модернізм і його особливості; модерністські напрями та течії: імпресіонізм, неоромантизм, символізм, експресіонізм. Представники українського модернізму.
  37. Ліна Костенко. Художнє утвердження духовних та історичних цінностей українського народу в романі «Маруся Чурай». Історична основа та фольклорні джерела твору. Жанрово-композиційні особливості. Морально-етична проблематика твору.
  38. Лірика Л. Костенко у «застійну» добу. Проблематика лірики поетеси: «Страшні слова, коли вони мовчать», «Українське альфреско»
  39. Проза письменників-емігрантів. Іван Багряний та «багрянiвська людина в романах і повістях. Автобіографічний зміст творів. Жанрово-тематичне багатство прози митця. Сильний тип української людини – головний герой прози І. Багряного. Поняття «багрянiвська людина».
  40. Національна ідея та її художнє втілення у романі І. Багряного «Тигролови». Жанрова своєрідність, його риси. Риси неоромантичного світобачення в романі.
  41. Євген Маланюк. Коротко про письменника. Художнє осмислення буттєвих проблем, ностальгічні мотиви, філософічність поезій одного з «пражан». Проблема митця і поезії, слова: «Стилєт чи стилос?».
  42. Історико-культурна картина літератури кінця ХХ – початку ХХІ ст. (на шляху до нового відродження). З'ява нового літературного покоління. Постмодернізм.
  43. Літературні угруповання ХХ-початку ХХІ ст.. (Бу-Ба-Бу, «Нова дегенерація», «Пропала грамота», «ЛуГоСад» та ін.). Утворення АУП (Асоціації українських письменників).
  44. Література елітарна і масова. Сучасні часописи та альманахи.
  45. Загальний огляд сучасної поезії. Поліфонічність ліричних голосів, присутність різних стильових тенденцій (Л. Талапай, П. Мовчан, В. Герасим'юк, І. Малкович, В. Махно, І. Андрусак та ін.).
  46. Постмодернізм та його ознаки. Представники течії.
  47. Постмодернізм у поезіях Ігора Римарука: «Рiздво», «Зiрка», «Обнови». Група Бу-Ба-Бу Юрій Андрухович: «Пiсня мандрiвного спудея», «Казкар», «Астролог», «Балада повернення» Віктор Неборак. «Сад», «Генезис лiтаючої голови», «Гра».

48. Сергій Жадан: «Музика, очерет...», «На цьому майдані...», «Тут, певно, колись було море...». Образне осмислення стоїчних, духовно наповнених відчуттів сучасної людини на тлі вихолощеного буття.
49. Сучасна проза. Її пошуковість, експериментаторство. Поєднання різних стильових тенденцій, конкретики сучасного життя з універсальністю часопростору (проза Ю. Андруховича, Ю. Іздрика, Є. Кононенко та ін.).
50. Галина Пагутяк: «Ранок без вечора», «Потрапити в сад», «Душа метелика». Узагальнююча візія сучасного світу в новелах письменниці. Впевнений наголос на духовності, внутрішніх гуманних потенціях людини.

4. Критерії оцінювання

Фаховий вступний іспит для осіб, які претендують на зарахування за освітнім рівнем «бакалавр», оцінюється за 200-бальною шкалою :

– 190-200 балів – вступник виявляє особливі здібності, вміє самостійно здобувати знання, знаходити та опрацьовувати необхідний матеріал, використовувати набуті компетентності для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументувати відповіді, самостійно розкривати власні обдарування і нахили;

– 180-189 балів – вступник вільно володіє теоретичним матеріалом, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна;

– 160-179 балів – вступник вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію; загалом самостійно застосовувати її на практиці; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок;

– 140-159 балів – вступник відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; виправляє помилки, серед яких є значна кількість суттєвих;

– 120-139 балів – вступник володіє теоретичним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні (обсяг набутих компетентностей вступника відповідає мінімальним критеріям);

– 100-119 балів – вступник володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину теоретичного матеріалу (до 20 %);

– 0-99 балів – вступник володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.

До участі у конкурсному відборі не допускається вступник, який продемонстрував незнання значної частини програмного матеріалу, допускав суттєві помилки при визначенні понять і отримав 0-99 балів.

5. Список рекомендованої літератури

Українська мова

1. Авраменко О. М., Коваленко Л. Т. Українська мова та література: зб. тестових завдань. вид. 2-е, випр. і доповн. Київ: Грамота, 2008. 212 с.
2. Волощак М. Неправильно – правильно: довідник з українського слововживання. Видавничий центр «Просвіта». Київ, 2003. 160 с.
3. Граматика української мови для учнів, вступників і студентів / Укладач О. А. Російська. Донецьк: ТОВ ВКФ «БАО», 2003. 288 с.
4. Гриценко Т. В. Українська мова та культура мовлення. Київ: Центр навчальної літератури, 2003. 536 с.
5. Гуйванюк Н. В. та ін. Українська мова: схеми, таблиці, тести: навч. посіб. / Н. В. Гуйванюк, О. В. Кардашук, О. В. Кульбабська. Львів: Світ, 2005. 304 с.
6. Плющ М. Я., Грипас Н. Я. Українська мова: довідник. вид. перероб. і доп. Київ: Освіта, 2002. 255 с.
7. Українська мова. Тести. 5–12 класи: посібник / за ред. Н. В. Гуйванюк. Київ: Видавничий центр «Академія», 2006. 376 с.
8. Український правопис / АН України, Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні; Інститут української мови. 4-е вид., випр. й доп. Київ, 2004. 240 с.
9. Фурдуй М. І. Українська мова: практикум з правопису: навч. посіб. Київ: Либідь, 2004. 272 с.
10. Ющук І. П. Практикум з правопису української мови. Київ: Освіта, 2002. 288 с.

Українська література

1. Білоус П. В. Історія української літератури XI – XVIII ст.: навч. посіб. Київ: ВЦ «Академія», 2009. 424 с.
2. Історія української літератури: кінець XIX – початок XX ст.: у 2 кн.: підручник / За ред. проф. О. Д. Гнідан. Київ: Либідь, 2005. Кн. 1. 624 с.
3. Історія української літератури XX ст.: У 2-х кн. / за ред. В. Дончика. Київ: Либідь, 1998. Кн. 2. 453с.
4. Історія української літератури. Київ: ВЦ «Академія», 2008. 568 с.
5. Ковалів Ю. Історія української літератури: кінця XIX – поч. XXI ст.: підруч.: у 10 т. Київ: ВЦ «Академія», 2013. Т. 1., 2013 – Т. 2.
6. Українське слово: хрестоматія української літератури XX ст.: у 4-х кн. / упор. В. Яременко. Київ, 1994. Т. 1., 1994. Т. 2., 1994. Т. 3., Київ, 1996. Т. 4.
7. Гроно нездоланих співців. Літературні портрети українських письменників XX ст.: навч. посіб. для вчителів / упор. В. Кузьменко. Київ: Укр. письм., 1997. С. 266–283.
8. Зборовська Н. Код української літератури. Проект психоісторії новітньої української літератури. Київ: Академвидав, 2006. 500 с.
9. Сучасна українська белетристика: координати «Коронації слова»: монографія / Миколаївський національний університет імені

В.О. Сухомлинського; за заг. ред С. В. Підпригори. Миколаїв: Іліон, 2014. 306 с.

10. Історія української літератури: ХХ – поч. ХХІ ст.: навч. посіб: у 3-х т. / В. І. Кузьменко, О. О. Гарачковська, М. В. Кузьменко та ін.; за ред. В. І. Кузьменка. Київ: Академвидав, 2013. Т.1. 592 с.

Інформаційні ресурси

1. *Бердянський державний педагогічний університет*. Режим доступу: <http://bdpu.org/>
2. *Медіатека* читального залу Інституту філології та соціальних комунікацій БДПУ.
3. *Бібліотека Літера*. Режим доступу: <http://ukrlitera.ru/>
4. *Бібліотека української літератури*. Режим доступу: <http://www.ukrlib.com.ua/>
5. *Електронна бібліотека української літератури*. Режим доступу: <http://www.utoronto.ca/elul/>
6. *Ізборник*. Історія України ІХ–ХVІІІ ст. Першоджерела та інтерпретації. Режим доступу : <http://litopys.org.ua/>
7. *Поетика*: Бібліотека української поезії. Режим доступу: <http://poetry.uazone.net/>
8. *Українська шара*. ЛІТЕРА. Електронна бібліотека. Режим доступу: <http://litera-ua.livejournal.com/>
9. *Український центр*: освітньо-інформаційний ресурс. Режим доступу: <http://www.ukrcenter.com/library/default.asp>
10. *Чтиво*. Електронна бібліотека. Режим доступу: <http://chtyvo.org.ua/>
11. *EXLIBRIS*: українська електронна бібліотека: історія, публіцистика, художня література. Режим доступу: <http://exlibris.org.ua/>